

การกล่อมเกลາทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง
ที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
ของประเทศไทย

**Political Socialization and Political Cultures Influence
to Participatory Democracy : A Case Study of
Sub-district Administrative Organizations in
Eastern-Northeastern Area of Thailand**

พิชิต กันยารธรรม¹ ธรรมนิษฐ์ วราภรณ์²

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ เอกสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

²อาจารย์ที่ปรึกษาคุณานิพนธ์

บทคัดย่อ

การศึกษากการกล่อมเกลาทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างประเทศไทย ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยจำนวน 242 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์เส้นทางและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเชิงสมมติฐานที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าไคสแควร์เท่ากับ 60.47 องศาความอิสระ มีค่าเท่ากับ 48 ค่าความมีนัยสำคัญมีค่าเท่ากับ 0.107 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.033 ค่า GFI = .96, ค่า AGFI = .93, ค่า CFI = 1.00, ค่า NFI = .98, ค่า NNFI = .99, และค่า CN = 299.58 โดยที่ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในรูปแบบพบว่าการกล่อมเกลาทางการเมืองส่งผลทางตรงต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และประชาธิปไตย

แบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมือง ก็ส่งผลทางตรงต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำให้ การกล่อมเกลாதทางการเมืองส่งผลทางอ้อมต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย

คำสำคัญ: การกล่อมเกลாதทางการเมือง, วัฒนธรรมทางการเมือง, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ABSTRACT

This study aimed to find a casual structural model development of the political socialization, the culture, and the support of participatory democracy of the sub-district administrative organizations, and an analysis and investigation of hypothesis and empirical evidence. Sample representatives of this study were a total of 242 people, chosen by Simple Random Sampling, living in the area lower-northeastern region of Thailand. Survey questionnaires, Reliability at 0.97, were used for data collection. The findings found in this study indicated that It was found that the developed casual relationship was corresponding to the empirical evidence, such as Chi-Square at 60.47, Degree of Freedom 48, Significant Figure 0.107, RMSEA 0.033, GFI 0.96, AGFI 0.93, CFI 1.00, NFI 0.98, NNFI 0.99, and CN 29.5. Political socialization directly impacted the political culture and people's participation, the statistical significance at 0.01. Lastly, the political culture directly influenced the participatory democracy, the statistical significance at 0.05; therefore, the political socialization indirectly affected the participatory democracy through the political culture, the statistical significance at 0.05.

Keyword: Political Socialization / Political Culture / Participatory Democracy

บทนำ

หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย คืออำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยโดยประชาชนทำหน้าที่ปกครองตนเองโดยตรง แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้ จึงเกิดรูปแบบการปกครองประชาธิปไตยแบบผู้แทน โดยประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตน และผู้แทนทำหน้าที่ร่วมกันเลือกผู้บริหารประเทศ เพื่อกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย การเลือกผู้แทนเข้าทำหน้าที่แทนตน เป็นกลไกเบื้องต้นของการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนนั้น ยังไม่สามารถสนองตอบและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากโครงสร้างทางสังคมที่มีการขยายตัวและมีความสลับซับซ้อน ประกอบการแสวงหาผลประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่มที่เกิดผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของประชาชนเพื่อขอมิพื้นที่เรียกร้องสิทธิทางการเมืองในการปกป้องผลประโยชน์ของตนการเคลื่อนไหวของประชาชนดังกล่าวเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชน และเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนมาเป็น “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” หรือ “ประชาธิปไตยแบบทางตรง” มากขึ้น (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร,2554) ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เป็นอำนาจการตัดสินใจที่ไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชนเพื่อทุก ๆ คน ได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจัดเป็นการกระจายอำนาจ และการมีประชาธิปไตยอย่างกว้างขวาง ของกระบวนการทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ (สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า,2544) ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจึงหมายถึงประชาธิปไตยแบบมุ่งเน้นหน้าที่ของประชาชนให้สนับสนุนการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ ภายใต้หลักการสำคัญได้แก่ 1) การร่วมสร้างหลักประกันเรื่องสิทธิมนุษยชนให้เกิดขึ้นในสังคม (Human Rights) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายใต้สิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน (Liberties and Freedom) 3) การร่วมสร้างความเสมอภาคทางการเมืองและสังคม (Political and Society Equality) และ 4) การร่วมสร้างความชอบธรรมในการเลือกตั้งในท้องถิ่น (Legitimacy Voting) (Birch,1993; Fuchs & Zittel, 2007 ; สถาบันพระปกเกล้า,2547) มีข้อค้นพบที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมืองการปกครองว่าการกล่อมเกลாதทางการเมือง (Political Socialization) ที่เป็นกระบวนการหนึ่งของการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมือง(Political Culture) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งสืบทอดไปยังรุ่นต่อ ๆ มาและเชื่อว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมือง การปกครองได้ตามกาลเวลา (Almond,et.al.,2006 ; Ethridge &

Handleman,2002 citing Dawson & Prewitt ,1969) โดยหากจะวัดว่าผลจากการที่ประชาชนได้รับการกล่อมเกลากลายเป็นเมืองแตกต่างกันหรือไม่ก็จะมีตัวชี้วัดที่แตกต่างกันมากมาย แต่ก็มีตัวชี้วัดคล้ายคลึงเป็นส่วนใหญ่ดังนี้ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชน ทศนคติทางการเมืองของประชาชน พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน และการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน (Marsha, 2009; Rebecca, 2005; Hyo, 2002, Edward, 2001; Michel, 2012; Mirza, 2012; ธาณี สุขเกษม, 2555; ลิขิต ธีระเวคิน,2553) ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะหรือแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองที่นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศเห็นตรงกันและขึ้นำประเด็นให้เห็นว่าในระบอบการเมืองการปกครองไม่มีวัฒนธรรมทางการเมืองเพียงแบบเดียวในประเทศนั้น ๆ แต่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ผสมผสานกันไปในส่วนที่ต่างกันซึ่งมี 4 แบบดังนี้ 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The Subject Political Culture) 3) วัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม(The Participant Political Culture) และ 4) วัฒนธรรมการเมืองแบบพลเมือง (Civic Culture) (Almond & Verba,1965,1980 ; Dolton,2000) ; John et at.,2010) ;Wilson ,1962) ; บุญอริ ยีหมะ, 2554 ; พงุทธิสาณ ชุมพล, 2544) และทำให้ได้ข้อค้นพบบางประการที่สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง การกล่อมเกลากลายเป็นเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเมื่อค้นหาคำอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 3 ดังกล่าวทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจสู่การสังเคราะห์ให้เป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบ (casual structural model) ดังนี้ การกล่อมเกลากลายเป็นเมืองส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (พงุทธิสาณ ชุมพล, 2553 ; Gabrial,1980) การกล่อมเกลากลายเป็นเมืองส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (กิตติพงศ์ ขจิรัตน์วัฒนา, 2552) และวัฒนธรรมทางการเมืองส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (ฉานนธิ์ สันตะพันธ์, 2550) ดังนั้นหากจะทำการศึกษาด้านประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเชิงเหตุและผลนั้นควรคำนึงว่าการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์โดยเฉพาะกลุ่มสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ จิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยตรงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ลักษณะคำถามวิจัยนอกจากจะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแล้ว ยังเน้นความสำคัญของการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในบริบทและเงื่อนไขที่แตกต่างกันด้วยความเปลี่ยนแปลงของลักษณะคำถามการวิจัยทำให้การวิเคราะห์ทางสถิติที่มีอยู่เดิมขาดความเหมาะสมไป (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2550) ผู้วิจัยจำเป็นต้องกำหนดคำถามการวิจัยวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่จะศึกษา ในทำนองว่าตัวแปรที่สนใจศึกษาหรือที่จะทำการวิจัยนั้น เราต้องการข้อค้นพบความสัมพันธ์นั้นอย่างไรและ

เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะใด เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุและเป็นผลต่อกันหรือไม่ ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการกล่อมเกลาททางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยโดยอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นตัวนำในเชิงที่เป็นเหตุและผลต่อไป

วัตถุประสงค์

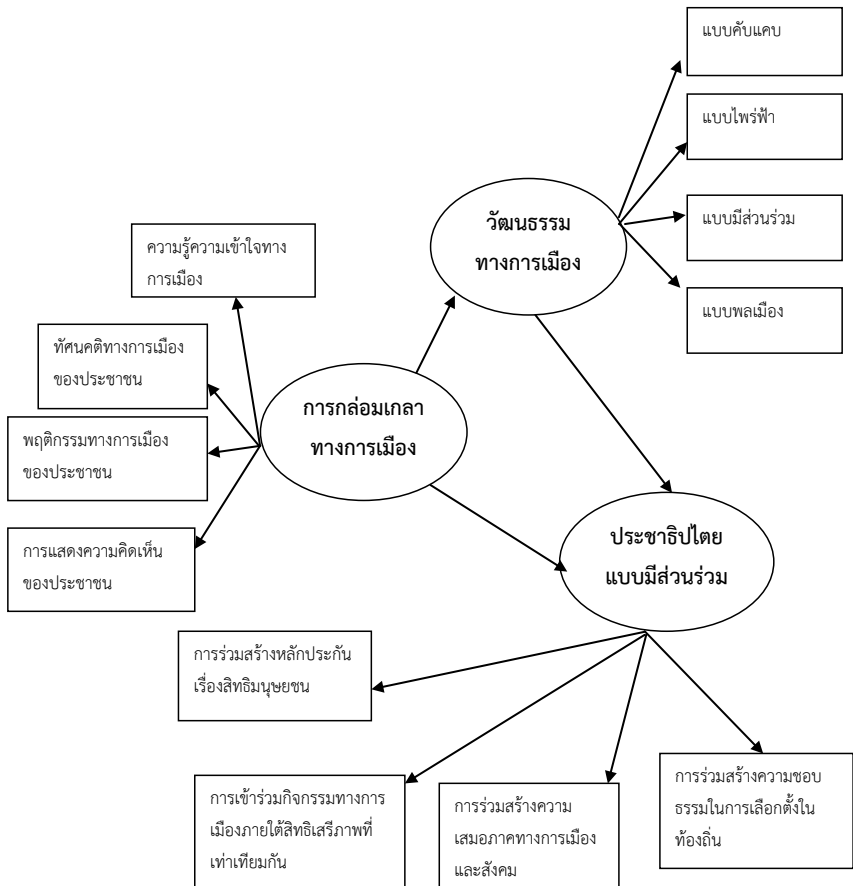
เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกล่อมเกลาททางการเมือง และ วัฒนธรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การกล่อมเกลาททางการเมือง (Political Socialization) เป็นกระบวนการหนึ่งของการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งสืบทอดไปยังรุ่นต่อ ๆ มาและเชื่อว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมือง การปกครองได้ (Almond, et.al., 2006; Ethridge & Handleman, 2002 citing Dawson & Prewitt, 1969) โดยที่การกล่อมเกลาททางการเมืองส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (พยุทธิสาณ ชุมพล, 2553 ; Gabriel, 1980)

การกล่อมเกลาททางการเมืองส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (กิตติพงศ์ ขจีรัตน์วัฒนา, 2552) และวัฒนธรรมทางการเมืองส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (ฉานธิ์ สันตะพันธ์, 2550) โดยหากพิจารณาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองและประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบ (The Parochial Political Culture) (Almond & Verba, 1965, 1980 ; Dolton, 2000 ; John et al., 2010) ; Wilson, 1962) ; บุญอริ ยีหะ, 2554 ; พยุทธิสาณ ชุมพล, 2544 2) วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The Subject Political Culture) (Almond & Verba, 1965, 1980 ; Dolton, 2000) ; John et al., 2010) ; Wilson, 1962 ; บุญอริ ยีหะ, 2554 ; พยุทธิสาณ ชุมพล, 2544 3) วัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม (The Participant Political Culture) (Almond & Verba, 1965, 1980 ; Dolton, 2000) ; John et al., 2010) ; Wilson, 1962) ; บุญอริ ยีหะ, 2554 ; พยุทธิสาณ ชุมพล, 2544) และ 4) วัฒนธรรมการเมืองแบบพลเมือง (The Civic Political Culture) (Almond & Verba, 1965, 1980 ; Dolton, 2000) ; John et al., 2010) ; Wilson, 1962) ; บุญอริ ยีหะ, 2554 ; พยุทธิสาณ

ชุมพล , 2544) ในส่วนของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมนั้นพบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปสู่การวัดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ตัวแปรคือ 1) การร่วมสร้างหลักประกันเรื่องสิทธิมนุษยชนให้เกิดขึ้นในสังคม (Human Rights) (Pateman, 1976; Fuchs & Zittel, 2007 ; Barber, 1984 2) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายใต้สิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน (Liberties and Freedom) (Pateman, 1976; Fuchs & Zittel, 2007 ; Barber, 1984) 3) การร่วมสร้างความเสมอภาคทางการเมืองและสังคม (Political and Society Equality) (Pateman, 1976; Fuchs & Zittel, 2007 ; Barber, 1984 และ 4) การร่วมสร้างความชอบธรรมในการเลือกตั้งในท้องถิ่น (Legitimacy Voting) (Birch, 1993; Fuchs & Zittel, 2007 ; สถาบันพระปกเกล้า, 2545) ซึ่งเมื่อนำมาเขียนเป็นภาพความสัมพันธ์สำหรับนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยจะได้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

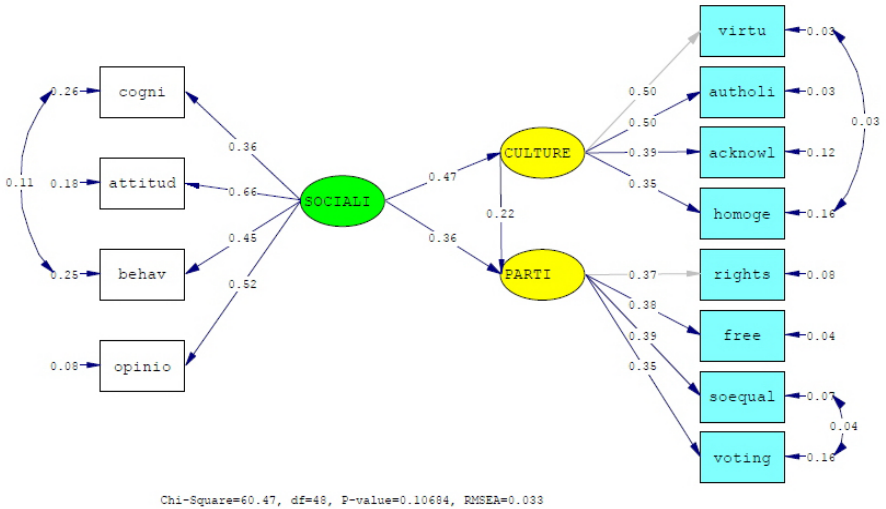
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย จำนวน 242 คน ได้มาโดยการสุ่ม
อย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม
(questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน (rating scale) 5 ระดับ
มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

สถิติที่ใช้ การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย จากการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองและ วัฒนธรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงที่ส่งผล
ต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ
กับข้อมูลเชิงประจักษ์นั้น ผลจากการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเชิงสมมติฐาน
ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าไคสแควร์เท่ากับ 60.47 องศา
ความอิสระ มีค่าเท่ากับ 48 ค่าความมีนัยสำคัญ มีค่าเท่ากับ 0.107 และค่า RMSEA
เท่ากับ 0.033 ค่า GFI = .96, ค่า AGFI = .93, ค่า CFI = 1.00, ค่า NFI = .98, ค่า NNFI
= .99, และค่า CN = 299.58 โดยที่ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในรูปแบบพบว่าการกล่อมเกลา
ทางการเมืองส่งผลทางตรงต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองก็ส่งผลทางตรง
ต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำให้การกล่อมเกลา
ทางการเมืองส่งผลทางอ้อมต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยผ่านวัฒนธรรมทางการเมือง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย ผู้วิจัยได้นำมาเสนอเป็นรูปภาพดังต่อไปนี้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองส่งผลทางตรงต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าสังคมโลกปัจจุบันข้อมูลข่าวสาร มีการกระจายและเผยแพร่ได้รวดเร็วมากขึ้นจนน่าตกใจ โดยเฉพาะการสื่อสารทางด้านออนไลน์ ความรู้ ทักษะคติ พฤติกรรม ที่แสดงออกในปัจจุบัน เป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสารดังกล่าว และเป็นแหล่งที่มาแหล่งใหม่ในการกล่อมเกลาทางการเมืองของโลกปัจจุบัน ซึ่งจะไปสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองต่อไป สอดคล้องกับ Mezaen (2012) ที่ทำการศึกษาพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศอิหร่านและสอดคล้องกับผลการวิจัยของบวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2550) ที่พบว่า ตัวแปรต้นหรือสาเหตุที่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง รองลงมาคือ ปัจจัยทางด้านข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ในส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองที่พบในรูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นมาและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั้นพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองส่งผลทางตรงต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นรากฐานที่สำคัญต่อระบบการเมืองการปกครองของทุกอารยประเทศจึงทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเสมือนกลไกสำคัญที่มีอิทธิพลต่อระบบการเมืองการปกครองของประเทศนั้นเนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นการ

สืบทอดประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความเชื่อจากรุ่นสู่รุ่นติดต่อกันมาจนกลายเป็นแบบแผนทางวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติในบริบทของสังคมนั้น ๆ ซึ่งแบบแผนทางวัฒนธรรมดังกล่าวจะแสดงออกในเชิงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในลักษณะต่าง ๆ และก็นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เหมาะสมได้สอดคล้องกับการศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้คนในสังคมและระบอบการเมืองของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2551) ที่ได้แบ่งออกเป็นสามระยะ คือ ระยะที่หนึ่งตั้งแต่มีการก่อรวมชาติสยามมาจนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นการเมืองยุคไพร่ฟ้าที่ประชาชนเป็นผู้รองรับการใช้อำนาจและการตัดสินใจของฝ่ายปกครอง ระยะที่สองเริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มาจนถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 เป็นการเมืองยุคราษฎรที่ประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับผู้ปกครองเฉพาะในการได้รับสิทธิและอำนาจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่หลังจากการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลงแล้วอำนาจทั้งปวงจะตกเป็นของผู้แทนราษฎร สภาและรัฐบาลซึ่งจะกุมอำนาจไปอีก 4 ปี ส่วนระยะที่สามจึงเป็นการเมืองยุคพลเมืองซึ่งเพิ่งจะเกิดขึ้นหลังจากที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 มาจนถึงปัจจุบัน เพราะรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เกิดจากการที่ราษฎรมีการเรียนรู้และตระหนักในสิทธิเสรีภาพของพลเมือง ประชาชนจึงเปลี่ยนสถานะมาเป็นพลเมืองและความเห็นของประชาชน (2551) ที่นำเสนอทัศนะว่าความเป็นพลเมืองคือหัวใจของประชาธิปไตย การส่งเสริมให้คนมีความเป็นพลเมือง (Citizenship) จะช่วยส่งเสริมโครงสร้างและจิตใจแบบประชาธิปไตย เพราะแต่ละบุคคลจะมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน มีการรวมกลุ่มกันค้นคว้าหาความรู้และมีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ทำให้เกิดความสัมพันธ์กันตามแนวราบจะส่งผลให้สังคมนั้นมีศีลธรรมดี เศรษฐกิจดี และการเมืองดีต่างจากสังคมที่คนในสังคมมีความสัมพันธ์กันในแนวตั้ง อย่างไรก็ตามการที่จะสร้างความเป็นพลเมืองให้คนไทยและการสร้างวัฒนธรรมพลเมืองหรือวัฒนธรรมการเมืองที่ถูกต้องให้สังคมไทยเป็นเรื่องยากและลึกซึ้ง เพราะโดยพื้นฐานครอบครัวไทยไม่ได้เตรียมความพร้อมให้ลูกเพื่อการเติบโตสู่สังคมประชาธิปไตย เพราะพ่อแม่ชอบใช้อำนาจเพื่อให้ลูกเชื่อฟัง เมื่อลูกโตขึ้นเข้าสู่อำนาจก็ยินยอมออกคำสั่งหรือรับคำสั่ง ก่อให้เกิดสังคมเผด็จการหรือสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (อาทิตย์ อุไรรัตน์และชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2551) และรวมถึง Almond & Verba (1980) ที่เสนอแนวคิดว่าหลักการที่เป็นหัวใจของวัฒนธรรมคือ พลเมืองในสังคมที่มีวัฒนธรรมพลเมืองต้องมียุทธศาสตร์ร่วมสองประการคือ 1) จะต้องมีความสามารถในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุผลและมีความสามารถในการเป็นพลเมืองที่ดี (Citizen Competence) และ 2) จะต้องมีความสามารถในการเป็นราษฎรที่ดี (Subject

Competence) โดยการเป็นผู้อยู่ใต้การปกครองที่มีระเบียบวินัยและยอมรับในอำนาจอันชอบธรรมของผู้ปกครองตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยที่นำเสนอมาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่ได้ว่าประเทศไทยประสบปัญหาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาโดยตลอดตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี 2475 ทั้งการปฏิวัติ รัฐประหาร และการสร้างความขัดแย้งของคนในชาติที่มาจากประชาธิปไตยที่มีผู้แทนของไทยจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาระบบการปกครองของไทยให้เป็นประชาธิปไตยรูปแบบใหม่คือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจากผลการวิจัยในพื้นที่วิจัยที่ผู้วิจัยได้กำหนดเอาไว้เพื่อการศึกษาครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่เป็นข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่วิจัยดังกล่าวมา ซึ่งสามารถอนุมานขยายไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทยได้ ข้อค้นพบที่สำคัญนี้อธิบายได้ว่าปัจจัยสำคัญในการพัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่ดีที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองอย่างทอ่งแท้ มีพฤติกรรมทางการเมืองในครรลองของพลเมืองที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง การปกครองของไทยและมีการแสดงความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะต่าง ๆ อย่างเป็นประโยชน์ ซึ่งจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นแบบของบริบทคนไทยและก็นำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยให้เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมดังที่ประชาชนมุ่งหวังให้เกิดขึ้นในอนาคต

บรรณานุกรม

กิตติพงศ์ ขจิรัตน์วัฒนา (2552) การกล่อมเกลางานทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนหนองวัลย์เปரியวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

นางลักษณ์ วิรัชชัย (2550). การวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูงที่เหมาะสมกับงานวิจัยทางจิตวิทยา. เอกสารภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉานทิพย์ สันตะพันธ์ (2550): เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ.

บุญศรี ยี่มะ (2554). ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. บริษัท เคล็ดไทย จำกัด กรุงเทพฯ.

การกล่อมเกลாதองการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย
พิชิต กันยาวรรณ, ธรรมนิตย์ วราภรณ์

พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว.ระบบการเมือง ความรู้เบื้องต้น, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์,
2553).

พฤทธิสถาน ชุมพล. (2544). ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลิขิต ธีระเวคิน. (2553) การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถาบันพระปกเกล้า. ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2544

สถาบันพระปกเกล้า. วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี. (2547). นนทบุรี: สถาบัน
พระปกเกล้า

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (2554) การเมืองภาคประชาชนในระบอบ
ประชาธิปไตย. กลุ่มผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร

Almond, G.A. and S.verba, (1965) **The Civic Culture**. Boston: Little Brown and
Company.

Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney, (1965) **The Civic Culture : Political
Attitudes and Democracy in Five Nations**, Boston; Little, Brown and Company

Almond, Gabriel., Dalton, Russell., Powell, Bingham and Strom. (2006). **Comparative
Politics Today: A World View**. New York: Longman.

Birch, A. H. (2007) **The Concepts and Theories of Modern Democracy**. 3rd ed.
Oxen: Routledge

Birch, A.H. (1993). **The Concepts and Theories of Modern Democracy**. London:
Routledge.

Birch, Anthony H., (1993) **Concepts and Theories of Modern Democracy**, London;
Routledge

Dawson, R., & Prewitt, K. (1969). **Political Socialization**. Boston: Little, Brown
and Company.

Dawson, Richard and Prewitt, Kenneth. (1969). **Political Socialization**. Boston:
Little, Brown.

Edward M. Horowitz **CITIZENSHIP AND YOUTH IN POST-COMMUNIST POLAND: THE ROLE OF COMMUNICATION IN POLITICAL SOCIALIZATION**
By UNIVERSITY OF WISCONSIN-MADISON (2001) Ethridge, Marcus and
Handelman,

Howard. (2004). *Politics in a Changing World: A Comparative Introduction to Political Science*. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.

Fuchs, D., and Zittel, T. (2007) **Participatory Democracy and Political Participation: Can Participatory engineering bring citizens back in?**
Oxon: Routledge

Gabriel Almond and Bingham Powell, (1980) **Comparative Politics Today: A World view**, Boston: Little, Brown and Company

Hyo-Seong Lee **THE MEDIATING ROLE OF TRADITIONAL NEWS MEDIA AND THE NEWS WEB IN THE POLITICAL SOCIALIZATION OF KOREAN IMMIGRANTS TO THE HOST SOCIETY: PREDICTING POLITICAL KNOWLEDGE, INTEREST, AND PARTICIPATION** (2009) Southern Illinois University February

Marsha Lyle-Gonga (2009) **The impact of political socialization on women state legislators' decisions to not seek national office** Walden University 2008
Michigan Department of Education

Pateman, C. (1970) **Participation and Democratic Theory**. Cambridge: Cambridge University Press

Rebecca, Thomas (2005) *Chaffee Influence of the Family, Civic Education, Community Service, and Individual Factors on High School Students' Political Socialization: Vertical and Lateral Political Socialization Approaches Combined* Rebecca Thomas Chaffee University of Connecticut

Russell J. Dalton (2000) **Citizen Attitudes and Political Behavior** *Comparative Political Studies*, Vol.33 No. 6/7, August/September

Thomas Zittel, Dieter Fuchs (2007) **Participatory Democracy and Political Participation**. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York